

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

Филологиялық серия
1997 жылдан бастап шығады

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

Филологическая серия
Издается с 1997 года

ISSN 2710-3528

№1 (2024)

Павлодар

**НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
ТОРАЙГЫРОВ УНИВЕРСИТЕТА**

Филологическая серия

выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

О постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания

№ KZ30VPY00029268

выдано

Министерством информации и общественного развития
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация материалов в области филологии

Подписной индекс – 76132

<https://doi.org/10.48081/QZXY9517>

Бас редакторы – главный редактор

Жусупов Н. К.

д.ф.н., профессор

Заместитель главного редактора

Анесова А. Ж., *доктор PhD*

Ответственный секретарь

Уайханова М. А., *доктор PhD*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Дементьев В. В., *д.ф.н., профессор (Российская Федерация)*

Еспенбетов А. С., *д.ф.н., профессор*

Трушев А. К., *д.ф.н., профессор*

Маслова В. А., *д.ф.н., профессор (Белоруссия)*

Пименова М. В., *д.ф.н., профессор (Российская Федерация)*

Баратова М. Н., *д.ф.н., профессор*

Аймухамбет Ж. А., *д.ф.н., профессор*

Шапауов Ә. Қ., *к.ф.н., профессор*

Шокубаева З. Ж., *технический редактор*

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

<https://doi.org/10.48081/IIHH5714>

***А. А. Акынжанова, Т. В. Тимохина, А. Ю. Кишенова**

Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті,
Қазақстан Республикасы, Қарағанды қ.

*e-mail: alma_akin@mail.ru

ИННОВАЦИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ КОММУНИКАТИВТІК-ТІЛДІК КЕҢІСТІКТЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ КОММУНИКАТИВТІК ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Мақалада коммуникативті-тілдік кеңістікте орыс тілін оқытудың инновациялық әдістері қарастырылған. Әдістер студенттердің коммуникативтік және тілдік құзыреттілігін жетілдіруге бағытталған, бұл білім алушыларға мәдениетаралық қарым-қатынас және кәсіби-тілдік қызмет жағдайында табысты әрекет етуге мүмкіндік береді. Жұмыста коммуникативті-тілдік кеңістіктегі орыс тілінің жұмыс істеу динамикасына талдау жасалады. Бұл адамның сөйлеу ерекшеліктерін және белгілі бір тілдік тенденцияларды сипаттайтын заңдылықтарды анықтауға мүмкіндік береді.

Техникалық университет студенттерінің шет (орыс) коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруда заманауи білім беру технологиялары өзектендірілуде. ЖОО-да тілідерді оқытуда ақпараттық және коммуникативтік технологияларды қолдану қарастырылуда. Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінде «орыс тілі» пәнінің сабақтарында практикалық жұмыс тәжірибесіне сүйене отырып, тілдік емес ЖОО студенттерінің тілдік коммуникациялық құзыреттілігін қалыптастыру үшін заманауи білім беру технологиялары ұсынылады.

ЖОО-да орыс тілін оқытудағы заманауи білім беру технологиялары ақпараттық және коммуникативтік технологияларды, сондай-ақ, оқытудың интерактивті әдістері мен нысандарын қамтиды. Бұл технологияларды тілдік емес жоғары оқу орындарында қолдану тілді оқытудың тиімділігін арттыруға және студенттердің орыс тілін үйренуге деген ынтасын арттыру, сондай-ақ, студенттердің

танымдық, шығармашылық және коммуникативтік қабілеттерін дамыту арқылы шет тілдік коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Кілтті сөздер: тіл саясаты, жұмыс атқаруы, әдіс, тұжырымдама, кәсіби қызмет, сауалнама, динамика.

Кіріспе

Қазіргі уақытта білім мен ғылым кез келген мемлекеттің даму, өркендеу көрсеткіші. Сонымен қатар үнемі өзгеріп отыратын қоғамдық және ғылым әлемінде ЖОО өзгеріссіз қала алмайды. «Қазақстан Республикасында 2020–2025 жылдарға арналған тіл саясатын іске асыру жөніндегі мемлекеттік бағдарлама» құзыреттер мен оның тәсілдерін енгізуді, әмбебап білімнің, іскерліктің, дағдылардың жаңа жүйесін қалыптастыруды, сондай-ақ, білім алушылардың дербес қызметі мен жеке жауапкершілігінің тәжірибесін, яғни қазіргі заманғы түйінді тұжырымдамаларды белгілейді.

Қазақстандағы тіл саясатының тұжырымдамасы «мемлекеттік тіл лайықты орын алуы тиіс тілдердің функционалдық арақатынасын нақты айқындауды» талап ететін «мемлекеттің оңтайлы тілдік кеңістігін құрудағы басты күрделілікті айқындайды» [2].

Тіл саясаты тілдік жағдайдың қалыптасуына әсер ететін маңызды факторлардың бірі болып табылады. Көпұлтты мемлекеттегі тіл саясаты айрықша күрделілікпен ерекшеленеді, өйткені ол көптілділік, ұлттық құрам мен ұлтаралық қатынастардың бірегейлігі, жеке тілдер мен олардың сөйлеушілерінің қоғамдық өмірдегі рөлі сияқты факторларды ескеруі керек.

Тіл саясатының негізгі мақсаты ретінде ақпараттық, коммуникативтік және зияткерлік қажеттіліктері, қабілеттері мен құзыреттері бар көп мәдениетті, көп тілді тұлғаны қалыптастыру болып табылады, бұл оған мәдениетаралық қарым-қатынас пен кәсіби-тілдік қызмет жағдайында шет тілдік таным, шет тілдік қарым-қатынас және шет тілдік шығармашылық субъектісі ретінде сәтті әрекет етуге мүмкіндік береді.

«Коммуникативті-лингвистикалық кеңістік» ұғымы соңғы кездері қазіргі лингвистикада маңызды орын алды. Әлеуметтік лингвистикалық терминдер сөздігінде осы ұғымның келесі анықтамасы берілген: «Коммуникативті-лингвистикалық кеңістік – бұл белгілі бір әкімшілік және ұлттық білім беруде қолданылатын лингвистикалық кодтардың жиынтығы» [3]. Бұл анықтаманың мазмұнын кеңейтеді, ол педагогикалық ғылымның назарында, коммуникативті кеңістікке түсініктеме беретін «мәдениетаралық коммуникация» күрделі құбылысы «...белгілі бір тілдік

тұлға, белгілі бір қоғамда қабылданған тілдік, танымдық және прагматикалық ережелерге сәйкес өзінің болмысының қажеттіліктерін жүзеге асыра алатын сөйлеу қарым-қатынас салаларының жиынтығы» [4].

Қазақстан Республикасындағы коммуникативтік-тілдік кеңістікті екі белсенді өзара іс-қимыл жасайтын қазақ және орыс тілдерінде сөйлеуші тұлғалар жасайды. Ұлттық мәдениеттер диалогын дамыту ұзақ уақыт бірге тұру дәстүрлерімен, рухани, әлеуметтік және экономикалық салалардағы өзара іс-қимылмен байланысты халықтардың бір-бірімен түсіністік пен ынтымақтастық нормаларын қалыптастыруға үлкен әсер етеді.

Оқыту сапасын арттыру жоғары мектептің ең өзекті мәселелерінің бірі болып табылады, өйткені қазіргі уақытта, өкінішке орай, студенттердің білім деңгейіндегі, оның ішінде ана тілін меңгеруде кемшіліктер неғұрлым айқын бола түсуде. Елде де, білім беруде де болып жатқан өзгерістер ЖОО-ның алдына білім алушылармен жұмыс істеудің инновациялық әдістері мен тәсілдерін қолдану саласында жаңа міндеттер қояды [5].

ЖОО-да орыс тілін оқыту мазмұнының тұжырымдамасы студенттердің лингвистикалық (тілдік) ғана емес, сонымен қатар коммуникативті (сөйлеу) құзыреттілігін, сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін, сондай-ақ, ауызша және жазбаша сөйлеу мәдениетін, қарым-қатынастың әртүрлі салаларында тілді қолдану ережелері мен тәсілдерін қалыптастыруды көздейді.

Жоғары білім беру мекемесінің мамандарын даярлауда жетекші рөлді жастардың кәсіби ортаға бейімделуін едәуір жеңілдетуге мүмкіндік беретін жеке тұлғаға, құзыреттілікке және білім берудің инновациялылығына бағдарлау орын алады. Осыған байланысты инновациялық тәсілдер негізінде мамандар даярлау өзекті болып отыр.

Материалдар мен әдістер

Қазақстан Республикасында орыс тілінің мемлекеттік қазақ тілімен қатар кеңінен қолданылуы зерттеудің әртүрлі аспектілерінде орыс тілін үйренуге бағытталған ерекше өзекті етеді. Зерттеуші деректерді жинау үшін әртүрлі әдістерді қолдана алады, бірақ әдетте сауалнама ең көп таралған әдіс болып табылады. «Алайда, осыған қарамастан, сауалнаманы зерттеуге дайындық тұрғысынан да, алынған деректерді өңдеу тұрғысынан да, тікелей сауалнама жүргізу тұрғысынан да қарапайым әдіс деп атауға болмайды. Сауалнама әдісінің әлеуметтанулық деректерді жинаудың кез келген басқа әдісі сияқты өзіндік ерекшеліктері, артықшылықтары мен кемшіліктері бар» [6].

Жұмыстың сәттілігі көбінесе қойылған міндеттерді шешуге және мақсатқа жетуге мүмкіндік беретін зерттеу әдістерін таңдаумен анықталады. Зерттеудің негізгі әдістері – проблеманы теориялық талдау, компоненттік талдау әдісі, оның негізгі мақсаты тіл құрылымдарының мазмұндық

компонентін зерттеу болып табылады. Оның көмегімен минималды семантикалық элементтер, олардың белгілері мен мағыналары табылды.

Коммуникативті-тілдік кеңістікте орыс тілін оқытуда инновациялық әдістерді пайдаланудың тиімділігін анықтау үшін сауалнамалық зерттеу тәсілі қолданылды және әртүрлі салалардағы ұғымдарды, атап айтқанда: қоғамдық-саяси, күнделікті қарым-қатынас, ғылыми-терминологиялық салаларында меңгеру динамикасын бақылауға мүмкіндік беретін лингвистикалық эксперимент жүргізілді.

Сауалнама әдісін ең танымал және жиі қолданылатын әдістердің бірі деп атауға болады. «Респонденттің қарым-қатынасы да зерттеудің өте маңызды кезеңі болып табылады. Осы кезде делдалдардың ықпалына, сұхбат алушының мақсаттылығына және респонденттің сауалнамаға қызығушылығына қарамастан сенімді жауаптар алуға болады, сондықтан респонденттермен осындай қарым-қатынастарды орнатуға ерекше назар аудару қажет» [7].

Біздің осы әдісті қолдануымыз студенттердің орыс тілін меңгеру процестерінің динамикасын бағалауға, сөздік қорын, синонимдерді білуді және ауызекі тілде сөйлеуде қолдана білуді көрсетуге мүмкіндік берді.

Нәтижелер және талқылау

Студенттердің білім сапасын арттырудың тиімді әдістерінің бірі-оқытудың инновациялық тәсілдерін қолдану, мысалы: зерттеу әдісі, пікірталастар, миға шабуыл, «сыни ойлау» технологиясы, интерактивті, топтық формалар мен әдістер, ұжымдық оқыту әдісі. Бұл технологиялар шығармашылық белсенділікті дамытады, ақыл-ой белсенділігін қалыптастырады, студенттерді өз көзқарастарын қорғауға үйретеді, материалды терең түсінуге көмектеседі.

Біздің ойымызша, оқытудың ең тиімді әдісі – проблемалық оқыту. Іздеу сипатындағы тапсырмалар жүйесі білімді неғұрлым саналы және терең игеруге, білім алушылардың дағдыларын берік қалыптастыруға және тілдік дамуына ықпал етеді және білім алу кезінде әдістер мен тәсілдерін өз бетінше игеруді талап етеді, бұл оқытушының басшылығымен жұмыс істеудің жалпы жүйесінде өте маңызды.

Бұл жұмыста коммуникативті-лингвистикалық кеңістіктегі орыс тілінің динамикасына талдау жасалады, бұл жеке тұлғаның сөйлеу ерекшеліктері мен белгілі бір тілдік тенденцияларды сипаттайтын заңдылықтарды анықтауға мүмкіндік береді [8]. Коммуникативтік-тілдік кеңістікте орыс тілінің қолданылуын талдау Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің 1 курс студенттеріне жазбаша сауалнама жүргізуді көздейді.

Біздің зерттеуіміздің мақсаты – оқытудың инновациялық әдістерін қолдану арқылы коммуникативтік-тілдік кеңістікте білім алушылардың

тілдік құзыреттілігін қалыптастырудың белгілі бір кезендерінде тілдік қорды игеруді анықтау.

«Қазақстан Республикасында тіл саясатын іске асырудың 2020–2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын» іске асыруға байланысты Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің мемлекеттік тілде оқытатын зерттеу топтарында орыс тілін меңгеру дәрежесін айқындайтын лингвистикалық эксперимент жүргізу ұсынылады. Бұл таңдау респонденттердің зерттелетін тілді әртүрлі дәрежеде меңгеруіне байланысты. Респонденттердің осындай топтарына жүгіну қоғамдық өмірдің түрлі салаларында орыс тілін меңгеру деңгейін анықтауға мүмкіндік береді.

Біз «Тау-кен ісі», «Металлургия», «Ақпараттық жүйелер», «Электр энергетикасы» білім беру бағдарламалары бойынша мемлекеттік тілде оқытатын топтардың бірінші курс студенттерінің сауалнамаларына талдау жасадық. Айта кету керек, респонденттер екі топқа бөлінді. Бірінші топта *«Жұмыс, мамандық. Зерттелетін ғылым саласындағы танымал ғалым. Менің мамандығымның тарихы»* тақырыбы бойынша (3 сағат) дәстүрлі форматта, екінші топта – оқытудың инновациялық әдістері негізінде өткізілді. Үлгілі лексемалардың таңдалғанын ескере отырып, студенттердің жалпы білімін анықтауға болады. Біз сондай-ақ, респонденттердің синонимдерді таңдау аспектісін ескердік.

Жүргізілген зерттеу көрсеткендей, мемлекеттік тілде оқытылатын «Тау-кен ісі», және «Металлургия» білім беру бағдарламалары бойынша 25 адамнан тұратын бірінші курс топтарына ұсынылған *«политолог»* (56 %), *«исследователь»* (52 %), *«экстремальные условия»* (54 %), *«профессионализм»* (62 %), *«квалифицированный специалист»* (58 %) осы лексемалардың игеруі орташа деңгейін көрсетті.

«Профессия» (52 %), *«новатор»* (56 %), *«передовик»* (54 %), *«потенциал»* (56 %) сөздеріне синонимдерді таңдау және сөйлемдер құрастыру кезінде студенттер орташа білім деңгейін көрсетті.

25 адамнан тұратын мемлекеттік тілде оқытатын «Ақпараттық жүйелер», «Электр энергетикасы» білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың екінші тобы ұсынылған *«политолог»* (87 %), *«исследователь»* (82 %), *«экстремальные условия»* (92 %), *«профессионализм»* (95 %), *«квалифицированный специалист»* (90 %) осы лексемалардың игеруін жоғары деңгейін көрсетті.

«Профессия» (92 %), *«новатор»* (86 %), *«передовик»* (89 %), *«потенциал»* (90 %) сөздеріне синонимдерді таңдау және сөйлемдер құрастыру кезінде респонденттердің осы сөздермен жұмыс істеуде жеткілікті жоғары білім деңгейін көрсеткені айқын.

Зерттелетін екі топтың респонденттеріне таныс лексемалардың бір бөлігін талдағаннан кейін біз белгілі бір қорытындыға келдік. Болжам бойынша, инновациялық әдістерді қолдану негізінде сабақтар өткізілген екінші топтың студенттері жақсы нәтиже, ал сабақтар дәстүрлі форматта өткізілген бірінші топтың студенттері орташа нәтиже көрсетті.

Нәтижелерді талдау келесі қорытындылар жасауға мүмкіндік берді:

1 Таныс лексемалардың корпусын қарастыра отырып, екінші эксперименттік топ осы сөздің анықтамасын білесіз бе деген сұраққа жауап беруде ең жақсы нәтиже көрсетті – 98,6 %. Ал бірінші эксперименттік топ орташа нәтиже көрсетті – 58,2 %.

2 Зерттеу көрсеткендей, талданатын топтарда ең таныс сөздер жалпы лексика бөлімінен (80,9 %) алынған. Респонденттер қоғамдық-саяси лексика тобындағы сөздердің 74,7 % білімін, терминология тобындағы сөздердің ең үлкен қиындықтарын көрсетеді, студенттер 54,5 % сәйкес білім деңгейін көрсетеді. Үшінші топтағы сөздер студенттерге үлкен қиындық тудырғаны анық.

3 Сонымен, синонимді де, үйлесімділікті де тандай алған ақпарат берушілердің пайызы топқа байланысты өзгереді: 44,8 % - дан (бірінші топ) және 89,1 % - ға дейін (екінші топ).

4 Массив бойынша әр сөзге берілген синонимдердің орташа саны 1–2 құрайды.

5 Мазмұндық тұрғыдан алғанда, сөздердің қоғамдық-саяси тобына келтірілген синонимдер көбінесе БАҚ-тан алынады. Бұл әсіресе *«передовик»*, *«новатор»* сияқты ұғымдарды түсіндіруде айқын көрінеді.

6 Сөз тіркестерін құрастыру және сөйлемдерді өндіру сияқты сөздерді қолданудың мысалдары бірінші топтағы респонденттердің көпшілігінде сөз тіркестерін келтіретінін көрсетеді, бұл мәлімделген ұғымдардың толық емес көрінісін және оларды толық сөйлемдерде қолдана алмайтындығын көрсетеді.

Қорытынды

Білім берудегі реформа өз мүмкіндіктерін іске асыруға ұмтылатын, саналы және жауапты таңдау жасай алатын тұлғаны тәрбиелеу қажеттілігін тудырады. Дәстүрлі әдіс коммуникативті қажеттілікті қалыптастыруға, әртүрлі сөйлеу құралдарын игеруге және қолдануға ынталандыруға бағытталмайды, білім алушылар олар туралы біледі. Сондықтан олар практикалық қызметте қалай қолдануды білмейді. Инновациялық әдістер коммуникативті құзыреттілікті қалыптастыратын жұмыс түрлерін біріктіреді (талдау, құбылыстарды салыстыру, негіздеу, дәлелдеу, жалпылау).

Инновациялық технологияларды қолдана отырып, оқу процесін дұрыс ұйымдастыру әр студенттің өзі үшін мүмкін болатын мәселені шешумен айналысуын талап етеді, өйткені бұл жағдайда оның оқуға деген қызығушылығын қолдауға болады [9, 10]. Сондықтан оқытушының алдында міндет тұр: сабақта

тек оқу-тәрбие мәселесін ғана емес, сонымен қатар әр студентке қатысты осы мәселені шешу жолдарын анықтау.

Жаңа жағдайда орыс тілін білу ҚР-да кез-келген маманның жеке бәсекеге қабілеттілігінің факторы болып қала береді, өйткені оның еңбек қызметі әдетте көпұлтты ұжым жағдайында өтеді. Бұл жұмыста адамның сөйлеу ерекшеліктері мен белгілі бір тілдік тенденцияларды сипаттайтын заңдылықтарды анықтауға мүмкіндік беретін коммуникативті-лингвистикалық кеңістіктегі орыс тілінің динамикасын талдау келтірілген. Бұл тенденциялар жалпы тілдік жағдайдың өзгеруі мен трансформациясына әсер ететін процестерді көрсетеді.

Коммуникативтік-тілдік кеңістіктегі тілдердің жұмыс істеуін зерттеу көп қырлы құбылыс болып табылады, қоғамның этнодемографиялық және әлеуметтік құрылымына, сонымен қатар қазақстандықтардың лингвистикалық капиталын ұлғайтуға байланысты түрлі мәселелерді қамтиды.

Пайдаланылған деректер тізімі

1 Государственная программа по реализации языковой политики в Республике Казахстан на 2020–2025 годы // [Электронный ресурс]. – URL: <https://doi.org/primeminister.kz/assets/media/gosudarstvennaya-programma-po-realizatsii-yazykovoy-politiki-v-respublike.pdf>.

2 Концепция языковой политики Республики Казахстан // Казахстанская правда. – 1996. – № 243. – С.7.

3 Сулейменова, Э. Д., Шаймерденова, Н. Ж., Смагулова, Ж. С., Аханова, Д. Х. Словарь социолингвистических терминов. 2-е изд., доп. и перераб.; отв. ред. Э. Д. Сулейменова. – Алматы : Қазақ университеті, 2007. – 330 с.

4 Прохоров, Ю. Е., Стернин, И. А. Коммуникативное поведение. – М. : Флинта, 2006. – 328 с.

5 Дебердеева, Т. Х. Новые ценности образования в условиях информационного общества // Инновации в образовании. – М., 2015. – № 3. – С. 79.

6 Бутенко, И. А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентами: учебное пособие для студентов и аспирантов вузов. – М.: Высшая школа, 2007. – 175 с.

7 Мызников, С. В. Социолингвистические факторы в социологическом опросе // Мониторинг общественного мнения. – 2014. – № 1 (март).

8 Сабаткеева, Р. Б. Теория и практика обучения русскому языку. – М. : Академия, 2008. – 336 с.

9 Larsen-Freeman, D., Anderson, M. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press, 2011. – 252 p.

10 **Brumfit, C.** Communicative Methodology in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2013. – 132 p.

References

1 Gosudarstvennaya programma po realizacii yazykovoj politiki v Respublike Kazahstan na 2020–2025 gody. Elektronnaya publikaciya. [The State program for the implementation of language policy in the Republic of Kazakhstan for 2020–2025. [Electronic resource]. – URL: <https://doi.org/primeminister.kz/assets/media/gosudarstvennaya-programma-po-realizatsii-yazykovoy-politiki-v-respublike.pdf>.

2 Koncepciya yazykovoj politiki Respubliki Kazahstan [The concept of language policy of the Republic of Kazakhstan] // Kazakhstan truth. – 1996. – № 243. – 7 p.

3 **Suleimenova, E. D., Shaimerdenova, N. Zh., Smagulova, J. S., Akhanova, D. H.** Slovar' sociolingvisticeskikh terminov. 2-e izd., dop. i pererab. [Dictionary of sociolinguistic terms. 2nd ed., additional and revised] / Executive editor E. D. Sulejmenova. – Almaty : Kazakh University, 2007. – 330 p.

4 **Prohorov, Yu. E., Sternin, I. A.** Kommunikativnoe povedenie [Communicative behavior]. – Moscow : Flinta, 2006. – 328 p.

5 **Deberdeeva, T. H.** Novye cennosti obrazovaniya v usloviyah informacionnogo obshchestva [New values of education in the information society]. Innovations in education. – Moscow, 2015. – № 3. – P. 79.

6 **Butenko, I. A.** Anketnyj opros kak obshchenie sociologa s respondentami: Ucheb. posobie dlya studentov i aspirantov vuzov [Questionnaire survey as a sociologist's communication with respondents: Textbook for students and postgraduates of universities]. – Moscow : High School, 2007. – 175 p.

7 **Myznikov, S. V.** Sociolingvistichekieskie faktory v sociologicheskom oprose [Sociolinguistic factors in a sociological survey] // Monitoring of public opinion. – 2014. – № 1 (march).

8 **Sabatkoeva, R. B.** Teoriya i praktika obucheniya russkomu yazы' ku [Theory and practice of teaching the Russian language]. – Moscow : Akademy, 2008. – 336 p.

9 **Larsen-Freeman, D., Anderson, M.** Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford University Press, 2011. – 252 p.

10 **Brumfit, C.** Communicative Methodology in Language Teaching–Cambridge University Press, 2013. – 132 p.

12.04.23 ж. баспаға түсті.

11.01.23 ж. түзетулерімен түсті.

25.02.24 ж. басып шығаруға қабылданды.

*А. А. Ақынжанова, Т. В. Тимохина, А. Ю. Кишениова

Карагандинский технический
университет имени Абылкаса Сагинова,
Республика Казахстан, г. Караганда
Поступило в редакцию 12.04.23.
Поступило с исправлениями 11.01.23.
Принято в печать 25.02.24.

ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ СТУДЕНТОВ В КОММУНИКАТИВНО-ЯЗЫКОВОМ ПРОСТРАНСТВЕ ПУТЕМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИЙ

В статье рассмотрены инновационные методы обучения русскому языку в коммуникативно-языковом контексте. Методы направлены на развитие коммуникативных и языковых компетенций студентов и предоставляют возможность приобретать знания о межкультурном взаимодействии и языковых профессиональных условиях. Исследование проводилось по динамике трудовой занятости на русском языке в коммуникативно-языковом контексте, что позволяет определить характеристики человеческой речи и закономерности языковых тенденций.

Современные технологии обучения русскому языку для студентов технических вузов ориентированы на формирование их иноязычной коммуникативной компетенции. В университетах изучаются информационные и коммуникативные технологии, а также применяются современные методы интерактивного обучения и наглядности. В Карагандинском техническом университете имени Абылкаса Сагинова преподавание русского языка включает практическую работу и применение современных методов обучения для формирования языковой коммуникативной компетенции студентов неязыковых вузов.

В университетах применяются современные методы обучения русскому языку, включая информационные и коммуникативные технологии, а также интерактивные методы и приемы обучения. Эти технологии не только повышают эффективность обучения языку, но и способствуют увеличению интереса студентов к изучению русского языка, а также помогают развивать их языковые, профессиональные и коммуникативные навыки, что повышает их иноязычную коммуникативную компетенцию.

Ключевые слова: языковая политика, функционирование, метод, концепция, профессиональная деятельность, анкетный опрос, динамика.

**А. А. Акунзханова, Т. В. Тимокхина, А. Ю. Кишенова*

Abylkas Saginov Karaganda Technical University,

Republic of Kazakhstan, Karaganda.

Received 12.04.23.

Received in revised form 11.01.23.

Accepted for publication 25.02.24.

INNOVATIVE METHODS AND TECHNIQUES IN TEACHING THE RUSSIAN LANGUAGE IN THE COMMUNICATIVE LANGUAGE SPACE

The article discusses innovative methods of teaching the Russian language in a communicative language context. The methods are aimed at developing students' communicative and language competencies and provide opportunities to acquire knowledge about intercultural interaction and language professional conditions. The research was conducted based on the dynamics of employment in the Russian language in a communicative language context, which allows identifying the characteristics of human speech and the regularities of language trends.

Modern technologies for teaching Russian to students of technical universities are aimed at developing their foreign language communicative competence. Information and communication technologies are studied in universities, and modern interactive teaching methods and visual aids are applied. At the Abylkas Saginov Karaganda Technical University, the teaching of the Russian language includes practical work and the application of modern teaching methods to develop students' language communicative competence in pedagogical universities.

Modern methods of teaching Russian are applied in universities, including information and communication technologies, interactive methods, and teaching techniques. These technologies not only improve the effectiveness of language learning but also increase students' interest in learning the Russian language and help develop their language, professional, and communicative skills, which enhances their foreign language communicative competence.

Keywords: language policy, functioning, method, concept, professional activity, questionnaire survey, dynamics.

Теруге 26.02.2024 ж. жіберілді. Басуға 29.03.2024 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

3,58 МБ RAM

Шартты баспа табағы 28,72. Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген: А. К. Темиргалинова

Корректор: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 4201

Сдано в набор 26.02.2024 г. Подписано в печать 29.03.2024 г.

Электронное издание

3,58 МБ RAM

Усл. печ. л. 28,72. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка: А. К. Темиргалинова

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 4201

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

www.vestnik.tou.edu.kz